

PETRUȘ ANDREI

Andrei I. Petru, născut în 1946, iunie, în satul Bărc, com. Români, jud. Neamț. Scriitor contemporan, membru al Uniunii Scriitorilor din România

STUDII

1952-1959 - Școala generală, com. Români; 1959-1960 - Colegiul tehnic „Ion Borcea” Buhuși 1960-1963 - Colegiul Național „Petru Rareș” Piatra-Neamț; 1965-1970 - Facultatea de Filologie - Universitatea „Al. I. Cuza” – Iași.

CARIERĂ

Profesor de Limba și literatura română - Liceul Puiеști , jud. Vaslui 1970-2010; Director Liceul Puiеști 1976-1982;
Gradele didactice II și I; Distincția „Gheorghe Lazăr” cls. I ;
Diploma de excelență.
Redactor la revistele „Plumb” și „Viața noastră”, „Liter-Club”.
Cetățean de onoare al comunei Puiеști din anul 2007 și Cetățean de onoare al comunei Români – Neamț din 2011

VOLUME PUBLICATE

„Descânțece de inimă rea” -1995 (Editura Panteon - Piatra Neamț); DEBUT EDITORIAL
„Floarea de jar”-1996(ibidem);
„Flacăra de veghe”-2000 (Editura „Sfera” Bârlad);
„Dulcea mea Doamnă/ Eminul meu iubit” -2002(ibidem);
„Cântecul toamnei”-2003(ibidem);
„Mierea din trestii de cuvânt”-2005(ibidem);
„Poeme târzii”-2006 (ibidem);
„101 sonete”-2007 (ibidem);
„Taina feciorului de împărat”-2010 (în „Poveștile de la Bojdeucă”(Edit. Pamfilius - Iași);
„Crepusulul de miere”-2010 (Editura „Cronica”- Iași);
„Oul fermecat”-2011(Editura „Sfera”- Bârlad);
„Și vremea nu mă vremuiește” -2011(Editura „Sfera”- Bârlad);
„Cumpănind cuvinte”-2011 („Opera omnia”- Editura „Tipo Moldova”- Iași);
„Fântâna și izvorul”-2012 (Editura „Sfera”- Bârlad);
„Femeia, vinul, aurul și cântul” -2013 (Editura „Sfera” –Bârlad);
„Mihai Eminescu – Eterna fascinație”-2013 (Editura „Sfera” –Bârlad);
„Într-un crâng de neuitări”-2013 (Editura „Sfera” – Bârlad);
„Zâmbet de primăvară” -2014 (Editura „Sfera” –Bârlad);
„Lecturi empatice” – 2015 (Editura „Sfera” – Bârlad);
„Călător prin timpul vieții mele” – 2016 (Editura „Sfera” – Bârlad);
„Un dor nestins de nemurire” - 2016 (Editura „Rafet” – Râmnicu Sărat);
„Fabule, satire, parodii...” – 2016 (Editura PIM – Iași);
„Când la stânga... Când la dreapta” – 2017 (Editura „Rafet” – Râmnicu Sărat);

„Nemărginita iubire” – 2018 – (Editura A.T.U. – Sibiu);
„Focul și cenușa” (aforisme în versuri) – 2018 (Editura „Sfera” – Bârlad);
„Umblăm, umblăm... Gelem, Gelem... – 2018 (Editura „Papirus Media – Roman);
„Vorbiți-mi despre Dumnezeu” – 2018 (Editura PIM, Iași);
„Pelin de mai... bine” – 2019 (Editura „Sfera”, Bârlad);
„Lecturi empatice basarabene” – 2019 (Editura „Sfera”, Bârlad);
„Fată nebună, dulce femeie” – 2019 (Editura „Sfera”, Bârlad).

PREZENȚE ÎN ANTOLOGII ȘI DICȚIONARE

ANTOLOGII

„Visul de sub pleoape”-2001; „Răscrucea dintre gânduri”-2002; „Vara visurilor mele”-2003; „Sentimentali prin metafore”-2003; „La timpul prezent”-2004; „Potecile dorului”-2005; „Cărțile noastre”-2005; „Perorând printre fluturi”-2005; „Zece poeți”-2005; „Dimineți cu privighetori”-2005; „Trepte de lumină”-2006; „În pas cu vremea”-2006; „Punct și de la capăt”-2006; „Parfum de liliac”-2007; „Întotdeauna cu noi”-2007; „De azi pe mâine”-2007; „Privighetori de rouă”-2008; „Privind înainte”-2008, „Mereu EMINESCU”-2008 (Toate apărute la Editura „Amurg sentimental”-București)
„Poezia Cetății”-2003 (Editura „Macarie”-Târgoviște); „Cartea copiilor năzdrăvani”-2009 (Editura „Elisavaros”-București); „Scrieri pentru o posibilă istorie a „Amurgului sentimental”-2009 (Editura „Amurg sentimental” – București; „Carte..Omagiu mamei”-2009 (Editura PIM-Iași); „Scriitori din Neamț”-2012 (Editura „Răzeșu”-Piatra Neamț); „Antologie de poezie română contemporană”(în franceză, engleză, germană) -2013 (Editura „Tipo Moldova” – Iași);
Ligya Diaconescu - Antologia „Limba noastră cea română” (STARPRESS 2014); Ligya Diaconescu - „Antologia scriitorilor români contemporani din întreaga lume (limba spaniolă – STARPRESS-2015), „Florilegiu poetic vasluian”, Editura „Sfera”, Bârlad, 2015; Ligya Diaconescu - „Antologia scriitorilor români contemporani din întreaga lume (limba greacă) – STARPRESS-2016); „România pentru tine”, Editura „Armonii culturale”, 2017.

DICȚIONARE

„Dicționarul oamenilor de seamă din județul NEAMȚ”-1999 (Edit.,Crigarus-Piatra Neamț);
„Valori spirituale tutovene” ,vol.VI -2004 (autor Traian Nicola);
„Personalități române și faptele lor”, Const. Toni Dârțu,-2006 (Casa de editură „Venus”-Iași);
„Univers cultural și literar vasluian”-2008, Dicționar, Autor Ioan Baban (Edit. „PIM”Iași);
„UN DICȚIONAR AL LITERATURII DIN JUDEȚUL NEAMȚ”- 2014 autor Constantin Tomșa.

REFERINȚE CRITICE

- Simion Bogdănescu, *Veghea poetului*, „Părerii tutovene” (Bârlad), 1996, 195;
- Victor Sterom, *Dulcea mea Doamnă/ Eminul meu iubit*, „Informația Prahovei” (Ploiești), 2003, 2334; - Theodor Codreanu, *Mierea cuvântului*, „Amurg sentimental” (București), 2006, 9; - Constantin Ciopraga, *Poezie cu forme fixe*, DL,2008,79; - Gruia Novac, *Ton mic, end poezie mare*, „Baaadul literar” (Bârlad), 2008, 2; - Emilian Marcu, *101 sonete*, CL, 2009, 7; - Valeriu Stancu, *De te întuneci îți voi fi lumină*, CRC, 2010,3; - Simion Bogdănescu, *Sonete etice*, 2010, 6; - Cristian Livescu, *Galaxia diletanților*, CL, 2010,7; - Liviu Apetroaie, *Cărțile pe masă*, DL, 2010, 5-6; Theodor Codreanu, *La cântarul de cuvinte*, „Oglinda literară” (Focșani), 2012, 122; - Valeriu Stancu, *Și ți-ai cioplit un templu de cuvinte*, CRC,2012,12; - Grigore Codrescu, *Petruș Andrei – Un neoclasic fără sfială*, „Plumb”, (Bacău), 2012,66;- Theodor Codreanu, *Zâmbete pentru copii*, „Ecouri literare”, (Vaslui), 2015, 14;- Gruia Novac, *Encomionul ca măsură*, „Baaadul literar”, 2015, 34; - Lina Codreanu, *Structuri speculare*, „Baaadul literar”, 2015, 34; - Acad. Mihai Cimpoi, *Un poeta natus: PETRUȘ ANDREI*, „Literatura și arta” (Chișinău), 2016, 24; - Grigore Codrescu, *Un nou septuagenar – Petruș Andrei*, „Plumb” (Bacău), 2016, 112.

PREMII

-2001-Trofeul și premiul fundației „Arena talentelor” București;
-2001-Trofeul Festivalului MIHAI EMINESCU - București;
-2005- Premiul al II-lea la Festivalul de Creație „Mihai Eminescu” ediția a VI. a; -
-2005-Premiul special al juriului - Concursul de poezie „George Coșbuc”- Bistrița; -
-2006- Diploma „Gheorghe Lazăr –clasa I” ;
-2009- Premiul „Ion Creangă” al Uniunii Scriitorilor, Filiala Iași-ediția a XVI-a.
-2010- Diploma de Excelență;
-2011- Premiul I- Festivalul Național de poezie, proză, eseuri, pictură și fotografie „Dor de dor”- Ipotești-15 iunie;
-2015- Premiul Literar Internațional „*Naji Naaman*” pentru creativitate;
-2015- Premiul „Meridianul Cultural Românesc”- Vaslui;
-2015- Diploma de merit „Noul Literator”- Craiova,
-2016- Premiul „Fănuș Neagu” la „Festivalul Internațional de creație literară<<Titel Constantinescu>>,Ediția a IX-a, Râmnicu Sărat,
-2016- Premiul USR- Filiala Bacău,
-2016- Premiul I – pentru critică literară la Festivalul Național de Creație „Vrancea Literară”,
-2016- Premiul I- pentru poezie umoristică la concursul „Al. O. Păstorel”, Ediția a IV-a, Iași,

-2016- Premiul al III-lea, poezie umoristică și Premiul al II-lea fabulă la Festivalul „Umor pe șapte coline”, Iași,
 -2017- Premiul I – pentru poezie la Festivalul Național de Creație „Vrancea Literară”, -2017- „Diploma de excelență” a revistei „Asachi”, 2017,
 -2017- „Diploma de excelență” a Universității „Danubius”,
 -2017- „Marele Premiu” la Festivalul național de receptare critică a poeziei Mircea Scarlat, ediția I, Roman, 2017;
 Laureat al săptămânalului „Literatura și Arta” pe anul 2017- la secțiunea Critică literară, Chișinău;
 -2018 – Premiul I la Festivalul Național „Garabet Ibrăileanu”, Roman la secțiunea Concurs de aforisme:
 -2018- Mențiune la Concursul de literatură satirico-umoristică, secțiunea manuscris, din cadrul Festivalului umorului CONSTANTIN TĂNASE- Vaslui;
 -2018- Premiul special pentru creații dedicate Centenarului Unirii la Festivalul Internațional al Aforismului pentru Românii de pretutindeni;
 -2018 –Marele Premiu la concursul de creație literară „Treptele devenirii noastre” organizat de Ministerul Culturii și Identității Naționale prin Biblioteca județeană Vaslui.

APRECIERI CRITICE

„Dezlegarea de canoane, larg practică în poezia modernilor și postmodernilor, a dus la clătinarea formelor fixe, totuși SONETUL își menține superior audiența. E drept că după texte arhetipale de acum șapte secole ori după performanțe prerenascentiste, unii continuatori (între aceștia Shakespeare, Baudelaire, Rilke) au înțeles să modifice schema primară se pretindea o anumită relaxare. Romanticul Petruș Andrei, rezident în Moldova de mijloc(dar cu rădăcini nemțene), a trecut prin Dante și Petrarca, pe care-i invocă, prin Eminescu și Voiculescu fiind la curent, deopotrivă, cu sonetistica actuală. Recentele „ 101 Sonete”(2007) probează vădit capacitatea de mișcare în lăuntrul celor paisprezece versuri endecasilabe. Unui catren enunțiativ – tematic îi urmează un micro-spectacol de idei, luminos, elegiac ori ironic, poetul - instalat în „local” și tentat de un „pretutindeni” imaginar - pledează, nesilit de nimeni, pentru dicțiunea consacrată. Sensibilist, el aspiră să capteze o „nepământească melodie”, îl încântă„feeria selenară” și caută ardent „lumina cea dintâi”. Sistemul său de notații e al unui participant colocvial la miracole, dar și la banalul cotidian, confesivul A, pe rând, patetic, solemn, bonom ori zeflemist sau muștrător. În treacăt fie spus, accentele satirice înțepătoare, în ton comun se abat de la distincția genului. Notabilă este euforia paradisiacă, uneori în linia lui Blaga. „La sate e născută Veșnicia”- repetă Petruș Andrei, ispitit să contemple la modul cogitativ. Din unele sonete se pot decupa numeroase propoziții cu caracter aforistic, discursul de aspect sapiențial devenind reper etic, umanist : -„Să arzi întreg e unul din blesteme□ de nu cumva e unul dintre haruri...□ - Să-ntindem Timpul cât să ne ajungă...□- M-am rătăcit atât de mult de mine. Ecouri din Eminescu(„s-a stins o stea în

depărtări albastre”) se întretaie cu sonorități din Mihail Codreanu: „Mă lupt să tai în marmură sonetul □ Și mă frământ de zor să-i iau măsura...”. Referențiale sunt sonetele de desăvârșită prozodie: „Visează negustorul bogăție, □ Pescarul un pârau cu apă lină, □ Actorul își dorește sala plină □ Iar cavalerul-candidă soție. □ □ La o himeră omul se închină □ Când o dorință-l prinde în robie □ Și nu mai scapă de așa urgie □ Că patima aceea îl domină. □ □ Un om obișnuit e și poetul, □ Pe el însă nu-l biruie concretul □ Că spre Eden privirea și-o îndreaptă □ □ Și-și duce viața ca-ntr-o sihăstrie □ Iar pe pământul plin de avuție □ Bogată sărăcie îl așteaptă. (**Constantin Ciopraga**);

Fabule, satire, zodiacale ori sonete satanice compun recentul volum al lui Petruș Andrei*, poetul datat, de această dată, nu cunoscutului său lirism neoromantic, ci poemului social, poemului în lume, despre și pentru lume. Sarcastic, ironic și autoironic, personificând cu talent natura, Petruș Andrei strigă (nu prea știm către cine), dar strigă din durerea sufocantă a zilelor acum trăite. Derutant titlul, *Fântâna și izvorul* dar paginile justifică alegerea. Până la urmă, o formă de a descrie mentalitatea și „bunele maniere” autohtone pe care, înțelegem, le naște izvorul și le adună fântâna. Eseuri și poezii pentru Eminescu ne propune Petruș Andrei în recenta sa carte, reunind texte care accentuează fenomenul eminescianismului în literatura noastră, influențele și ecourile operei Poetului în curente care i-au urmat și procesul de actualizare permanentă a operei acestuia. Un capitol consistent revine și celebrei corespondențe Eminescu - Veronica Micle, cu noi interpretări și precizări de istorie literară, o parte semnificativă a poemelor dedicate fiind transpuneri lirice ale scrisorilor. Cartea lui Petruș Andrei e un experiment reușit, pornind de la Eminescu și arătând că viața și opera acestuia rămân, în continuare, deschise variatelor abordări literare, care, de obicei, îi provoacă pe mai toți scriitorii. (**Liviu Apetroaie**);

Poetul Petruș Andrei, în credința lui, își însoțește demersul artistic fără emfază, cu o prefață, intitulată simplu și firesc Spovedanie, o adevărată pagină de mărturisire literară, dar și de psihocritică și de critică arhetipală, punându-și geneza acestor poeme sub incidența spațiului natal, satul Bărc din comuna Români (în paranteză fie spus, și poetul Adrian Păunescu se ducea De la Bârca la Viena și înapoi!), unde, în copilărie a trăit două cumpene ce i-au marcat destinul creator pentru totdeauna și l-au întărit în convingerea lui „că există un Dumnezeu deasupra noastră”: este vorba despre o cădere în fântână („Eu simt și acum apa rece care mă trăgea la fund, spaima cu care încercam să mă agăț de pietrele alunecoase...”) și căderea într-un iaz înghețat („Speriat de moarte, mă apucam cu mâinile de sloiurile care se îndoiau și se rupeau, iar eu mă agățam în continuare și le băgam sub mine.”). Cele două întâmplări primejdioase prin care a trecut nu reprezintă, ele însele, cutremurarea lirică existențială, ci se

sublimează în rugăciuni ce-i liniștesc spiritul îndreptat cu credință către Dumnezeu, pentru că l-a salvat din „apa uitării” și i-a dat astfel prilejul de a se afirma ca poet. Într-un crâng de neuitări, altfel spus într-un microspațiu de eternitate. (**Simion Bogdănescu**);

O selecție din întreaga lui operă poetică realizează Petruș Andrei, în prestigioasa colecție „Opera omnia” a Editurii Tipo Moldova din Iași (2011), serie îngrijită de Valeriu Stancu și ajunsă la un număr impresionant de volume. Al lui Petruș Andrei are numărul 69 și titlul cvasiarghezian *Cumpănind cuvinte*. Autorul a încercat să se conformeze și exigențelor seriei, organizându-și materialul poetic în așa fel, încât, finalmente, să rezulte o arhitectonică a evoluției sale poetice, fără a urma tradiționalul model al unei antologii ale volumelor publicate în ordinea cronologică. Poetul începe orgolios blagian, evocându-și propria venire pe lume (poema 1 iunie 1946) și încheie cu un elogiu-invocație adus divinității (*Vorbiți-mi despre Dumnezeu*), sugerând că narcisismului creatorului trebuie să-și găsească împlinirea în uitare de sine și mântuire întru Domnul, Creatorul cu majusculă. Astfel, cumpănitorul de cuvinte se va dăruia el însuși cântarului Judecății finale, cuvânt care pare a închide în sine atât conceptul de „cumpănire”, cât și de „cântare”, rostul dintâi al poeziei. Poema de început recurge la motivul arhaic al ursitorilor. La naștere, bineînțeles, și Petruș Andrei a fost înconjurat de cele trei ursitori. Ele anunță, de fapt, o dublă naștere. Primele două menesc omul, pe când a treia – Poetul: „Va fi o viață, ghem de contradicții:/ „Păgânul sfânt și pățimaș ascetul,/ Va crede în minuni și superstiții...// Și-n clipa-aceea se născu POETUL!” Următoarea poezie este *Destin* și e închinată lui Mihai Eminescu, semn că propria soartă de poet împărtășește pe a geniului național, dăruit „pământului românesc” și înălțat ca „LUCEAFĂR, fără moarte”. Petruș Andrei este un tradiționalist, atent nu numai la încercările spirituale și existențiale proprii, dar și la dramele neamului și umanității. E, dacă vreți, un curaj, în contextul în care se derulează, de bune decenii, experimente neomoderniste, neoavangardiste și postmoderniste, abaterea de la asemenea trasee echivalând cu automarginalizarea. Cu atât mai mult, cu cât autorul trăiește undeva într-un târg de provincie, unde a profesat întreaga viață ca dascăl de limbă și literatură română, la un liceu. Predominante, desigur, sunt formele clasice (autorul excelând în speciile sonet și rondel), în sonori folclorice, nelipsind, totuși, cele moderne. Este un semn că Petruș Andrei și-a asumat un program estetic pentru care e gata să dea socoteală contemporanilor contrariați că preferă un drum „părăsit”: „Vor fi litigii și-n posteritate/ Și îți vor da sau nu-ți vor da dreptate/ Dar vei trăi și prin a lor dispută” (*În caz că...*). Cum se vede, ironia îi vine în ajutor ori de câte ori consideră că e „salvatoare”. (**Theodor Codreanu**);

De-o vreme, în paginile revistelor literare, scriitorul a devoalat o altă latură a creației, publicând însemnări de lector cuprinse în note de lectură, prezentări de carte, recenzii, cronici literare și eseuri etc. Majoritatea acestora, printr-o selecție atentă, constituie substanța volumului – Petruș Andrei, *Lecturi empatice* (Bârlad, Editura Sfera, 2015, 446 p.) –, o ediție alcătuită și îngrijită de Livia Andrei, soția scriitorului. Referențialul de antologare a textelor a inclus fațete inedite de interpretare, viziuni speciale ale imaginarului artistic, valoarea scriitorilor și originalitatea operelor. Cum nu-i lesnicioasă selecția și nici ierarhizarea textelor, inițiatorul ediției a ales drept ordonator principiul alfabetic, ceea ce vindecă pe unii de morbul importanței. Deocamdată. Asupra criticii impresioniste practicate de autor avertizează titlul cărții, cum nu se poate mai potrivit – *Lecturi empatice*. Cele două părți propun sistemul a două oglinzi, în centrul cărora stă omul de carte. În prima, *Lecturi empatice*, autorul îi oglindește pe scriitori, în a doua, *Ecouri*, reversul – în conștiința altor autori se reflectă opera și personalitatea lui Petruș Andrei. De altfel, un sistem complex de oglindiri caracterizează întregul conținut al volumului. Ipostaza de *critic literar* este negată de autor dintru început, în *Mărturisire* („Nu sunt critic literar și n-am pretins vreodată c-aș fi.”), dar e pusă sub semnul *auto-incertitudinii* ceva mai încolo („...sunt poet și nu critic literar; sau sunt?”, s.n.). Poate dezorienta „mărturisirea”, dar o asemenea întorsătură, ce ține de retorică, ar putea incita cititorul să se convingă însuși de cele afirmate. Interpretările autorului din prima parte – *Lecturi empatice*, îl ipostaziază drept interpret critic, atent și penetrant, atins subtil de adierea aripilor liricului, fără puțință de tăgadă. Cum, de altfel, ilustrator, sunt ticluite titlurile metaforice ale textelor. Iată: *Ion Gheorghe Pricop – un rapsod transmodern*, *Efim Tarlapan – un vulcan în erupție*, *Viorel Dinescu – poezia esenței*, *Iorgu Gălățeanu – poetul cu sufletul ca o candelă*, *Valeriu Matei – un elegiac la modul romantic*, *Gruia Novac – cronici (ad)mirabile* ș.a. Cel puțin 57 de volume au stat în atenția criticului pentru ca, după aceasta, să se concretizeze în formă de impresii / note / recenzii / cronici literare, toate aspirând la consonarea cu altitudinea scriiturilor parcurse. **(Lina Codreanu)**;

La capătul a vreo zece-douăsprezece cărți de poezie, în orice caz de literatură delectantă, profesorul Petruș Andrei din Puiești – Vaslui a rămas același precum, probabil, era și la catedră: șarmant, generos, sensibil și echilibrat, înclinat spre armonie și frumusețe, mișcându-se adică în albia unui neoclasicism binefăcător, deși contrariat pentru slujitorii postmodernismului. De curând i-a apărut un volum cu pitorești coperte la editura „Sfera” din Bârlad, cu un titlu metaforico-alegoric – *Fântâna și izvorul*. Autorul și-a grupat poemele în cicluri distincte, după rigori ce i-ar fi plăcut, probabil, și lui Boileau, adică intitulate: *Fabule*; *Zodiac*; *Zodiac necenzurat*; *Caractere*; *Satire și parodii*; *Sonete satanice*; *Credo*. Sigur, anumite infuzii lirice – interferențe de

gen, sau termeni uzitați în creația contemporană depășesc granițele acelei epoci, dar contemporanul nostru se delectează într-un spațiu poetic tutelat de limbajul și înclinațiile ludice, de porniri satirico-pamfletare, ori chiar de revendicări civice. Structura sa de personalitate – manifestată plener, credem, la catedră, l-a marcat și ca poet, căci vedem limpede că evită accentele satirei dure, vehemența și caricatura. Parodia, de asemenea, își urmează naturalețea metrului de la Alecsandri sau Topârceanu, interferând tristețea cu zâmbetul fără veselie: „Pe drumul de Costișe ce vine din Vaslui/ Mergea învățătorul zicând în sinea lui: <<Mai lungă-mi pare calea>> ce bine-a zis poetul,/ Voiam să merg cu trenul, dar e prea scump biletul.” Alteori Petruș Andrei se mișcă dezinvolt în tiparul strofei coșbuciene, sau în metrul versului ce amintește de Topârceanu. Astfel cititorul, când e sâstisit de convențiile optzeci-douămiiste, va putea să se refugieze măcar temporar, în oaza de liniște și prospețime neoclastică, chiar dacă pentru unii e percepută ca anacronică. (**Grigore Codrescu**);

Petruș Andrei e prietenul nostru din Bârlad, unul dintre poeții importanți ai limbii române. Cărțile sale(...) nu transmit, nu explică, nu comentează, ele propovăduiesc: binele, frumosul, adevărul, viața. El mitizează cotidianul, mitologizează omenescul, face din banalul existenței un sinaxar. Sonetele lui mută peisajul în mit. Poetul se aseamănă cu un mag, care cântă și vrăjește, dar care și descântă (o carte i se intitulează „Descântec de inimă rea”) și dezvrăjește. Petruș Andrei este unul dintre cei mai importanți sonetiști, un poet cu o viziune modernă a lumii, un creator pentru care viața și cântecul se interferează, două sfere de lumină care se văd și care pot exista numai atunci când și atât cât sunt împreună. (**Nicolae Dabija**);

Petruș Andrei, 101 sonete, Editura Sfera, Bârlad, 2007, 112 p. Demersul scriitorului de a-și verifica virtutea în poezia clasică, în mod cu totul special „sonetul este eterna provocare.. Doar așa se poate afla „meșteșugul” care să-i acrediteze statutul de poet. În acest exercițiu se vede măiestria , harul dar și știința de carte. Nu poți scrie sonete fără să ai lecturi temeinice din marii clasici ai genului și, „har Domnului” sunt destul de mulți și suficienți de mari creatori . Andrei Petruș spune într-un sonet cu pioșenie aproape: „Primiți-mă-ntre voi cu a mea liră / Să-nsuflețesc cântarea vestejită , /Eu cânt de-a vetrei flacără păzită / Sub stele ce și-astupă-mi licărirea”, cu modestia omului și creatorului autentic ce privește menirea de poet cu demnitate dar și cu respect. Petruș Andrei spune în același sonet : “ Nu sunt nici Pan și nu sunt nici Apollo / iar de Orfeu sunt încă mai departe”. El se distanțează de poeții furioși care mai mult țipă decât creează, mai mult fac teoria teoriei și uită de adevărata poezie . Stăpânind pe deplin prozodia, cu muzicalitate tonică și cu o imaginație bine temperată Petruș Andrei se înscrie în rândul sonetiștilor români remarcabili , cu

o voce distinctă . “Mă lupt să tai în marmură sonetul / Și mă frământ de zor să-i iau măsura / Îmi cade însă, pe-un picior cezura / Și-o altă haină-mi cere epitetul / Mai trebuie să șlefuiesc sculptura / În artă se lucrează cu încetul / Astfel te cearcă mai târziu regretul / Că piesa multe ironii îndură ...// (*Mă lupt să tai ...*, p. 94) Și Petruș Andrei, în această carte de 101 sonete, se grăbește încet și ia măsura cea mai bună spre întocmirea sonetului. (**Emilian Marcu**);

Poeții sunt de două categorii, luați după felul cum se raportează la substanța lirică: cei care folosesc cuvântul ca pe un bidiviu, având datoria ca acesta să-i transporte în patria poeziei, și cei care desfășoară acea țară în chiar centrul eului lor creator, cuvântul nemaivând rolul de a transborda spiritul într-un câmp de neuitări de aiurea, ci îndeplinindu-l pe acela de instrument de sondare în straturile tari ale propriei ființe. Așadar, în prima categorie vom întâlni metaforicii, sugestivii, transfiguratorii, alambicații, opacii, în a doua tabără sincerii, direcții, elocvenții, transparenții. Cei dintâi vor paria pe valoarea lirică a vocabulei în sine, prevalându-se de observația lui Blaga, care spunea că orice cuvânt, luat în parte, este un poem, ceilalți vor conta pe chiar misterul vieții, care ne locuiește și ne înconjoară, pe-acea – tot poetul de la Lancrăm o spunea – corolă de minuni a lumii, existentă în toți și în toate, și în fața căreia ne extaziem. Petruș Andrei face parte din a doua categorie de creatori. Cele șaisprezece cărți pe care le-a scris și publicat până acum, marea lor majoritate, la Editura Sfera din Bârlad, o dovedesc cu prisosință. Poetul este acasă peste tot. Se culcă, se trezește acasă, adică în poezie, pleacă, vine, el trece prin poezie. Petruș Andrei nu trebuie să-și înceapă ora de creație prin tabieturi sau ceremonial special, căci nu este vorba de o trecere de la o stare pasivă la una creativă, el aflându-se permanent în grațiile zeiței Euterpe. Doarme cu plaivasul la cap – el încă folosește instrumente clasice de scris – și cum se trezește, caligrafiază versuri. Ziua, merge în grădinața din preajma blocului de la Puiești de Vaslui, unde locuiește, și, printre straturile de legume, ființa sa, cugetul caută cuvinte potrivite pentru sonete. (**Ion Gheorghe Pricop**);

Dacă astăzi în lume aproape nimeni nu mai scrie sonet (cu excepția câtorva împătimiți ai genului), trebuie spus că de-a lungul vremii creatorii importanți și-au încercat forțele cu această incitantă poezie cu formă fixă. A fost o vreme când sonetul era de bonton în lumea literară. Ceea ce l-a determinat pe Heinrich Heine să exclame oarecum contrariat : „Mania sonetelor bîntuie cu atîta furie în Germania, încît ar trebui să se instituie un impozit asupra lor”. Dacă la noi s-ar înfăptui gîndul romanticului german, cred că unul din foarte pușinii plătitori de impozit ar fi poetul bîrlădean (de sorginte nemțeană) Petruș Andrei. Despre Petruș Andrei s-a scris mult (și bine!), subliniindu-se mereu armonia frazării, echilibrul clasic al versului, exprimarea aforistică, frumusețea imaginilor, calitățile ce se regăsesc în mod constant în

scrisul său. E destul să amintesc doar câteva din numele ce și-au asumat responsabilitatea promovării autenticității sale lirice, ca să înțelegem că „sonetistul” Petruș Andrei este una din vocile persuasive ale poeziei noastre contemporane : Constantin Ciopraga, Theodor Codreanu, Emilian Marcu, Gruia Novac, Ion Gheorghe Pricop, George Irava, Ion Machidon. Ce să mai adaug eu nou? Poate doar faptul că tocmai această constanță de sorginte clasică, acest echilibru interior conturează reușitul portret al poetului la maturitate, care nu e altul decât Crepusculul de miere cu care-și ispitește azi cititorii. Crepusculul poate fi oare numai stingere, apus, destrămare? Nu cumva, Petruș Andrei, prin sugestiva sintagmă a titlului, prin această inedită și oarecum oximoronică alăturare, își propune să ne ofere o perspectivă proprie asupra „clipei de melancolie”, asupra frumuseții stării crepusculare, care nu are doar trecut, doar noapte, ci întrezărește nostalgic și „noile aurore”, altfel spus, „crăiasa dulcii dimineți”?! S-ar situa, prin această concepție, foarte aproape de viziunea eminesciană a reluării ciclului existențial, a unei continuități irepetabile, viziune rostuită în cunoscutele versuri : „Cînd unul trece, altul vine / În astă lume a-l urma, / Precum cînd soarele apune / El și răsare undeva. // Naintea nopții noastre împlă / Crăiasa dulcii dimineți; / Chiar moartea însăși e o părere / Și un visternic de vieți.” (Cu mîne zilele-ți adaogi...). Privit prin această prismă, crepusculul (chiar și cel de miere) îi oferă autorului nebănuite deschideri, iar cheia de lectură a acestui răscolitor volum o găsim gata talmăcită în faimosul Dictionnaire des symboles al lui Jean Chevalier și Alain Gheerbrant. (**Valeriu Stancu**);

Cînd se îndepărtează de pretexte nostalgice și suferințe lacrimogene, explorînd zonele de fragilitate ale trăirii, Petruș Andrei poate fi luat în serios ca poet: „Cel ce-a ucis cu mine lei murise./ În noaptea cea de veci se depărtase/ Și de obida pe care-o lăsase/ Chiar soarele părea că se-nnegrise.// Pămîntu-ntreg cu mine colindase/ Și am trăit aievea lumi de vise./ Nedespărțit, de cînd mă întîlnise,/ Pe calea neîntoarsă el plecase.// Trei-patru zile mi-am urlat durerea/ Și, logodit de-a pururi cu tăcerea/ Eu am plecat pe-o mare de iubire// Și am lăsat ca să mă poarte vîntul/ În locu-n care s-a născut Cuvîntul,/ Și am intrat, prin el, în nemurire.” (*Cel ce-a ucis...*) Îi stă bine și sarcasmul, dacă e dozat cum se cuvine: „Catran e noaptea, sufletu-mi de smoală/ Înnegurat de specia umană/ Ce-a năvălit deodată la pomană/ Atinsă de-o necruțătoare boală./ O, nesătulă lume mercantilă/ Ce-și urmărește numai interesul/ Ucide frumusețea și eresul/ Cu mersul ei târâș, ca de reptilă.// Homunculi din lumea zgomotoasă/ Își etaleză nula și averea/ Și-n două se desparte omenirea.// Își pierde viața partea ei frumoasă/ C-admiră toți prostia și puterea/ Și-și sapă groapa singură iubirea. (**Cristian Livescu**)

Dintre toate orgoliile lumii, cele ale poezilor nu deranjează pe nimeni, decât, poate, pe nevolnicii cuvântului. Și-mi stăruie-n minte vestitul vers al lui Ronsard, sufletul Pleiadei: „*Vous êtes tous issus de la grandeur de mois*” („Cu toții v-ați născut din măreția mea”). Chiar și **Petruș Andrei**, deși bine-ar face să nu recunoască, suficientă fiind mărturisirea că se află în căutarea poeziei care să-i încununeze „banchetul”, și ar fi descoperit EL speciile care „au sânge albastru”, adică „*glosa și rondelul,/ Pantumul, trioletul sau gazelul/ Dar, peste toate, rege e... Sonetul*”. N-avem încotro; declarându-l „Principe”, îl vom trata ca pe un membru al acestei familii regale... E vastă genealogia ei. (**Gruia Novac**);

Virtuțile evidente și la contactul cu versurile din cel de-al zecelea volum al remarcabilului poet și publicist Petruș Andrei, volumul de sonete intitulat oximoronic *Crepusculul de miere*, editura „Cronica”, Iași, 2010, sunt „sensibilitatea, tandrețea, bunul-simț și dorința de frumos”, mărturisite, de altfel, de autor în textul – postfață „Am devenit poet printr-o minune”. Critici literari de notorietate susțin că „din miere pare croită ființa umană a lui Petruș Andrei” (Theodor Codreanu), sau că acesta devine, pe rând „patetic, solemn, zeflemist, muștrător, euforic paradiziac, cu accente satirice înțepătoare” (academician Constantin Ciopraga), sau că „își știe și înălțimea talentului (Gruia Novac), sau că este „un romantic convertit la regimul sensibilității moderne” (Ion Gheorghe Pricop) sau că „voce lirică distinctă, cu o imaginație bine temperată, Petruș Andrei se înscrie în rândul sonetiștilor români remarcabili.” (Emilian Marcu) (...) Cele 174 de sonete, ordonate, original, în ordine alfabetică a inițialei cuvântului de început al titlului fiecărui text, reunite, în volumul Crepusculul de miere ne dau posibilitatea de opțiune și de admirație, pentru că lirismul acestora este unul de substanță, degajând o atmosferă de liniște și de seninătate izvorâtă dintr-o simțire adâncă din religiozitatea în fața miracolelor existenței și a vibrației Cuvântului. Cum spuneam, poetul se desprinde din meschinăriile vieții, din cucuta dezamăgirilor și mâhnirilor sale, prin creație, în cazul de față, prin arta cuvântului, ilustrat de versuri remarcabile prin limpezime, varietate, bogăția metaforică și echilibru. Și acest volum confirmă justetea și forța unei fraze a unui ilustru cărturar român contemporan nouă, criticul și istoricul literar Eugen Simion, potrivit căruia „Oricine scrie în limba română – și scrie bine – slujește nu numai literatura română, ci întreaga spiritualitate românească.” Prin talentul său, și Petruș Andrei exprimă, alături de scriitori din toate provinciile românești, identitatea noastră culturală. Este drept și că de două decenii, pe noi, românii multe lucruri ne despart. Limba și cultura se numără printre acele binefaceri care ne pot uni. De fapt, ar trebui să spun mult mai puține cuvinte și anume că lirica lui Petruș Andrei va trece peste timp și peste generații, iar omul și poetul mai are multe de făcut în cultura noastră. Și această a zecea carte a sa, tot una a

sonorităților armonice, asemenea celor de dinainte, îi dau dreptul la atenția , admirația și respectul cuvenite, pentru că și-a construit viața și opera prin sârguință, reflecție, demnitate și dragoste. (**Gheorghe Țigău**).